

KOPP: Kinderen van Ouders met Psychiatrische Problemen. KVO: Kinderen Verslaafde Ouders

Platform Mantelzorg Amsterdam

27 november 2019



Definitie Jonge Mantelzorger

Jonge mantelzorgers zijn jongeren die ervoor zorgen dat, of van plan zijn om, zorg te verlenen, te assisteren bij, of ondersteuning te bieden aan een ander familielid.

Ze voeren vaak op regelmatige basis taken uit, die van wezenlijk belang zijn en vaak geassocieerd worden met het verantwoordelijkheidsniveau van een volwassene.

De zorgontvanger is vaak een ouder, maar kan ook een broer of zus zijn, een grootouder of andere naaste die gehandicapt is, een chronische ziekte heeft, een psychische beperking of andere conditie die geassocieerd wordt met zorg, ondersteuning, of supervisie.'

Wat weten wij over de veelvoorkomende klachten van de huidige KOPP/KVO volwassenen?

- fysieke en mentale uitputting
- waren zelf nooit kind (parentificatie, angst, overlevingspatronen)
- moeite met het herkennen van hun emoties en grenzen stellen
- afwisselend goed of slecht voelen, zonder duidelijke reden
- steunpilaar voor anderen
- voelen zich tekort schieten, op zoek naar goedkeuring, onzeker
- hang naar veiligheid, overzicht, rust
- stuiten op tegenslag, kunnen er moeilijk mee omgaan
- komen vaak in de GGZ-hulpverlening terecht
- jarenlang veel psychosomatische klachten
- angststoornissen
- sociaal emotioneel niet 'volwassen' geworden
- uit de groep liggen (school, werk e.a.) eenzaam, geïsoleerd raken (fysiek en/of mentaal)

Enkele aandachtspunten voor beleid jonge mantelzorgers en hun ouders

- Een *goed begrip van de problemen van de ouder* kan het kind beschermen tegen psychische problemen
- *Inzicht in de ziekte en behandeltrouw* blijken een positief effect te hebben op opvoedgedrag
- De *kwaliteit van opvoeding*; een belangrijke voorspeller voor gedragsproblemen. De *ouder-kind interactie*; is er sprake van parentificatie, emotionele verwaarlozing?
- Bij een *terugkerende en chronische stoornis* van de ouder(s) neemt het risico voor kinderen toe.
- De *leeftijd* waarop ouders de stoornis krijgen heeft invloed op het risico voor kinderen. Zo blijkt het risico groter als ouderlijke depressie/psychische stoornis ontstond voor de leeftijd van 30 jaar
- Een *lage sociaaleconomische status* vergroot de kans op psychische problemen.

Wat zijn wel en geen helpende factoren?

Helpend

- Een *goed begrip van de problemen van de ouder* kan helpen om het te kind beschermen tegen de ontwikkeling van psychische problemen
- *Inzicht in de ziekte en behandeltrouw van de ouder* blijken een positief effect te hebben op opvoedgedrag
- De *kwaliteit van opvoeding; aandacht voor de ontwikkeling van het kind*

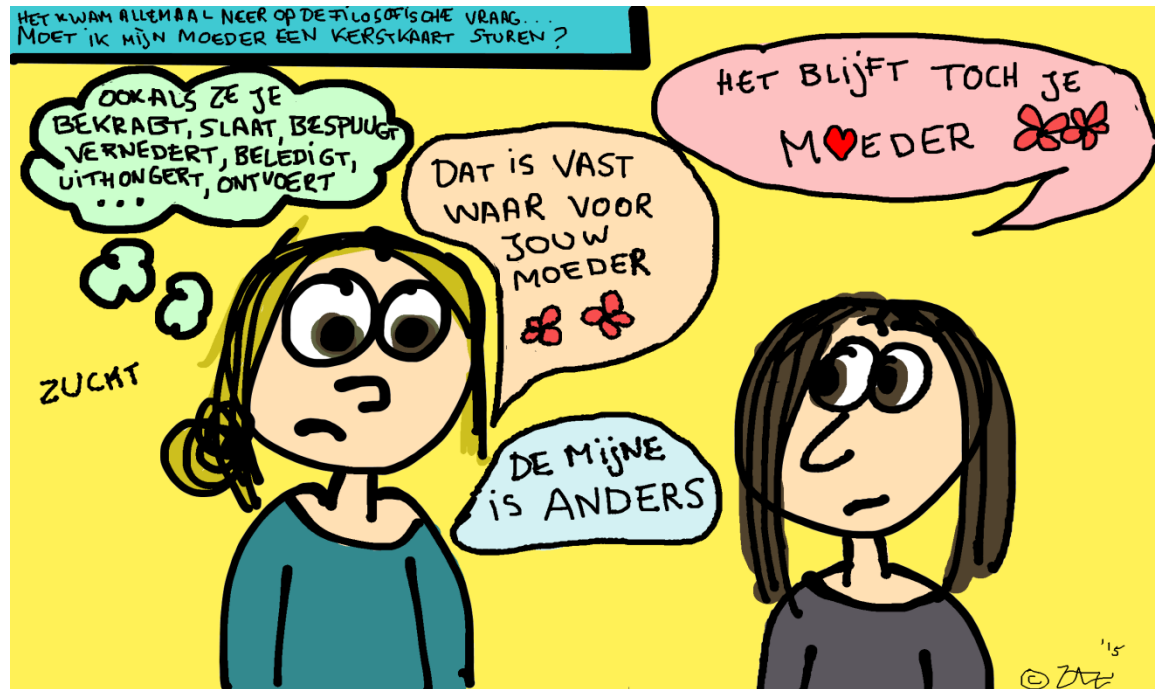
Risico factoren

- De *ouder-kind interactie*; is er sprake van parentificatie, emotionele verwaarlozing of agressie?
- Bij een *terugkerende en chronische stoornis* van de ouder(s) neemt het risico voor kinderen toe.
- De *leeftijd* waarop ouders de stoornis krijgen heeft invloed op het risico voor kinderen. Zo blijkt het risico groter als ouderlijke depressie/psychische stoornis ontstond voor de leeftijd van 30 jaar
- Een *lage sociaaleconomische status* vergroot de kans op psychische problemen

Lotgenoten zijn heel belangrijk. Want vaak is er onbegrip in de samenleving.

Tekening Links: <https://nl.pinterest.com/dagmarvoss5/van-kopp-naar-kracht> Tekening rechts: Zazkia.nl

I'm making some changes in my life. if you don't hear anything from me You are one of them.



Wat werkt (individueel)?

Er zijn geen duidelijke uitspraken te doen over wat werkt omdat het onderzoek naar KOPP-hulp nog beperkt is. © NJI Nederlands Jeugd Instituut

Er is wel veel bekend over de risicofactoren die bijdragen aan het ontstaan van problemen bij KOPP-kinderen. Op basis daarvan is een breed gedragen standpunt ontstaan: De hulp aan KOPP-kinderen moet integraal zijn. Hulp moet dus niet alleen gericht zijn op de ouder, maar ook op de ouder-kindrelatie en alle andere omgevingsfactoren.

Belangrijke elementen:

- Een gespecialiseerde en succesvolle behandeling van de stoornis van de ouder door een professional.
- Psycho-educatieve maatregelen in het gezin
- Maatwerk voor ieder gezin, zoals oudertraining in opvoedvaardigheden, zelfhulpgroepen voor KOPP-kinderen en/of het versterken van het sociale netwerk van het gezin.

Wat werkt (collectief) ?

Vanuit het Europese project Me-We onderzoekt Vilans samen met het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) wie de jonge mantelzorgers zijn en hoe zij het beste ondersteund kunnen worden. Dit gaat voornamelijk over tieners.

- Informeer jongeren over lokaal ondersteuningsaanbod;
- Vergroot de zichtbaarheid van jonge mantelzorgers;
- Betrek jonge mantelzorgers bij de ontwikkeling van het aanbod;
- Bevraag de zorgontvanger regelmatig over de situatie van de jongeren;
- Ontwikkel een training voor professionals in onderwijs, welzijn en zorg

Beleed in Amsterdam

Platform Mantelzorg Amsterdam vindt dat er voor alle mantelzorgers van jong tot oud:

- *Een **beleidsstuk Mantelzorg** moet komen;*
- *Er **geormerkt geld** moet komen voor mantelzorgondersteuning;*
- *Een soort '**consultatiebureau mantelzorg**' moet zijn met alle relevante informatie, in ieder stadsdeel*

Links

<https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Wat-werkt/Wat-werkt-voor-kinderen-van-ouders-met-psychische-problemen>

<https://zorgenz.nl/vergroot-zichtbaarheid-jonge-mantelzorgers/>

<https://www.vilans.nl/artikelen/me-we-verbetert-welbevinden-jonge-mantelzorgers>

<https://alshechtenietvanzelfgaat.nl/wist-je-dat-vroegkinderlijk-trauma-ook-gevolgen-heeft-voor-de-lichamelijke-gezondheid-van-je-kind/>

Esther Groenewegen-Jonker Expert hechtingsproblematiek

<https://www.youtube.com/watch?v=NLBq4H-zH6E>

Links Amsterdam

KOPP-groepen kinderen/jongeren/jong-volwassenen in Amsterdam (Arkin, Prezens/InGeest):

<https://www.jeugdpreventieamsterdam.nl/>

KOPP-groepen volwassenen Arkin:

<https://arkinbasisggz.nl/preventie-arkin-basisggz/familie-en-naastbetrokkenen/een-psychisch-zieke-ouder-en-hoe-gaat-het-met-u/>

Naasten-aanbod Arkin:

<https://arkinbasisggz.nl/preventie-arkin-basisggz/familie-en-naastbetrokkenen/>

Naasten-aanbod InGeest

<https://www.ggzingeest.nl/familie-en-naasten>

KOPP-groepen volwassenen Prezens (onderdeel van InGeest):

<https://www.ggzingeest.nl/activiteiten/cursus/opgegroeid-met-een-ouder-met-psychische-problemen>